

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

"American Home"

NEODVISEN LIST ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

NO. 27.

CLEVELAND, OHIO, FRIDAY MARCH 6th, 1925.

LETO XXVII.—VOL. XXVII

## Kdo je Coolidge?

## Napredek naselbine

ZANIMIVI PODATKI IZ NJE GOVEGA PREJŠNJEGA ŽIVLJENJA.

Sedaj ko je inavguriran predsednik Coolidge, je potreben, da se zve nekaj iz njegovega življenja. Calvin Coolidge je bil rojen dne 4. julija, 1872, torej je star 53 let. Rojen je bil v Plymouth, Vt. V ljudsko šolo je hodil v domači vasi, kot navaden farnerski sin. Višje šole je zvršil na Amherst College, leta 1895. Leta 1897 je postal odvetnik in začel prakticirati. Leta 1899 je bil izvoljen za councilman, v Northhampton, Mass. in je bil to njegov prvi politični urad. Leta 1900-01 je bil mestni pravnik v istem mestu. Leta 1903 je bil izvoljen za clerk na sodniji. Leta 1904 je bil načelnik republikanske stranke v Northampton. 4. oktobra, 1905, se je poročil z Grace A. Goodhue v Burlington, Vt. V letih 1907 do 1909 je bil državni poslanec. Leta 1910 je bil izvoljen za župana v Northampton. Leta 1912 in 1913 je bil državni senator. Leta 1914 in 1915 je bil predsednik državnega senata. Leta 1916 in 1917 je bil podgovernor države Massachusetts. Leta 1919 in 1920 je bil zvoljen governerjem. Leta 1920-1923 je bil podpredsednik Zjednjene Držav, in 3. avgusta, 1923, je radi smrti predsednika Hardinga postal predsednik, dne 4. novembra, 1924 je bil izvoljen predsednikom, in 4. marca, 1925, je slovesno prizigel. Opaziti je, da 4. dan v mesecu igra ulogo v življenu Coolidga. Rojen je bil na 4. dan, poročil se je četrtega, 4. novembra je bil izvoljen, itd.

— Pišejo nam: Kdo je bil na svetu prvi mož? Adam kaj ne! No, kdo je bil pa na svetu "poslednji mož?" — Gospod Petelin — pa ne kokoš! Bilo mu je tako ime, in on je mislil, da je, pa je bil. Vsi drugi so šape. Pod naslovom: "Poslednji mož", se bo priredila v nedeljo zelo poučna igra, posebno za prepirljivi zakonski par, z zelo smerino vsebino. Zato naj collinwoodski Slovenci in Slovenke ne zamudijo posesti predstavo v nedeljo zvezcer v Slovenskem Domu na Holmes Ave. Igra priredi članstvo dr. Soča, ki bo zabačalo občinstvo med dejanji s petjem. Pevsko dr. Soča namenava v kratkem pričeti s poukom mladine v petju. Pričazno se vabijo društva, katerim je tudi "Soča" sodelovala ob njih prireditvah. Vzdrževati petje vzame mnogo časa in truda, katerega vspeh sliši pa vsakdo, kdo je navzoč pri prireditvah. Vstregli bo ste sebi ter storili svojo dolžnost, ako posetite igro "Poslednji mož", v nedeljo zvezcer.

— Plačajte svoje račune za plin v našem uradu najkasneje do torka, 10. marca, do 1. ure popoldne. Pozneje je prepozno in zgubite obresti. — Dr. Žužemberk priredi v nedeljo, 15. marca v Grdinovi dvorani veselico.

— Redna mesečna seja Slovenskega doma v Newburghu se vrši v torek, 10. marca ob 7. uri zvezcer.

— Ameriška domovina

## TRGOVSKO DRUŠTVO JE ZAČELO Z ŽIVAHNIM DELOVANJEM.

V torem zvezcer je imelo društvo St. Clair Merchants Improvement Association svojo redno mesečno sejo, katere se je udeležilo jako lepo število članov, znamenje, da se zanimajo za napredek naselbine. Društvo se je sedaj na novo organiziralo in obljubuje živahno delovanje. Raditega so vabljeni vsi trgovci, da gotovo pristopijo. Prispevek je samo \$5.00 za celo leto, kar je malenkostna svota. Trgovci so nekako moralno dolžni, da se ozirajo po potrebah naselbine, da izposlujejo napredek in komodnosti za ljudi. To hoče društvo spolnovati. St. Clair Ave. in sicer v slovenski naselini najprvo, je dobila krasno ulično razsvetljavo po prizadevanju trgovcev in lastnikov hiš, ki morajo raditega plačevati prihodnjih pet let visoke davke, toda kist ima pa skupna naselbina. Precej velika potreba v naselini je javna čakalnica in toilet nekje na 55. cesti. Stotine in stotine ljudi ima opraviti na 55. cesti in St. Clair Ave. vsako uro po dnevnu, in pravilno je, da se postavi tam javna čakalnica z vso opremo, kot so v takih čakalnicah. Trgovsko društvo se je zavzelo za to. Na vrsti je pa še mnogo drugih predlogov, o katerih se bo razpravljalo in se jih skušalo uresničiti. Naselbina mora napredovati, in živahemu sodelovanju trgovcev z mestno vlado in ostalim občinstvom se bo posrečilo, da napredek tudi pride.

— Računa se, da je preteklo sredo sljalo kakih 20.000.000 oseb v Ameriki govoriti predsednika Coolidga, ko je bil zaprisežen. Razne radio postaje v velikih mestih so bile medsebojno zvezane, in tako je govor lahko poslušal vsak, kdor ga je hotel.

— Angelina Manino, 15 letno dekle iz Cleveland, ki je pred več tedni ustrelila Tony Valore, ker ji je vzel čast, ne pride nikdar pred sodnika radi menjenega umora. Mladinski sodnik Adams jo je poslal v sredo v Columbus, kjer je bila izročena nekemu mlađinskemu zavodu. Oče Angeline je bil ustreljen pred šestimi leti, in ljudje pravijo, da je bila Angelina še otrok, jo je oče učil, kako se strelna z revolverji.

— V torem, 10. marca, se vrši redna seja direktorja S. N. Doma. Ker je na dnevnem redu več važnih točk, se pričakuje, da bodo vsi direktorji navzoči.

— Ona društva, ki imajo še vstopnice za plesno veselico, ki se je vršila 28. februarja, so proučena, da jih gotovo vrnejo do sobote, 7. marca tajniku S. N. Doma, da bo mogel zaključiti račune.

— Redna mesečna seja Slovenskega doma v Newburghu se vrši v torek, 10. marca ob 7. uri zvezcer.

## Coolidge zaprisežen kot predsednik.

V svojem govoru je obljubil, da bo varčen, da bo znižal davke in da bo deloval za sporazum vseh narodov sveta.

Washington, 5. marca. Calvin Coolidge je sedaj predsednik Zjednjene Držav po svoji lastni veljavni. Eno leto in pol je bil predsednik, ker je nadomestoval pokojnega Hardinga, včeraj pa je bil zaprisežen kot pravi predsednik za prihodnja tri leta.

Ogromne množice naroda so se pojavile v Washingtonu, da so priča zaprisegi novega predsednika. Zaprisega ni bila tako slovesna in spremljana s svečanostmi kot druga leta, vendar je bil trenutek tako slovesen.

Po zaprisegi je imel predsednik Coolidge javen govor, v katerem je razvil smer svojega delovanja za prihodnja tri leta. Coolidge je pov-

ti od misli izolacije in zapečljajev. Take misli pridigajo pacifisti in militaristi. Fizični sestoj zemlje nas je ločil od ostalega sveta, toda skupno bratstvo narodov, najvišja postava našega življenja, nas je zvezala z nečoljivimi vezami vsega človeštva. Naša dežela ima napram vsem drugim deželam sveta le miroljubne načrte, toda pri tem ne smemo pozabiti na vojaško moč, ki naj bo tolkinša, kadar odgovarja časti in varnosti tak velikega naroda kot je ameriški. Pri tem pa mora biti vedeti, da naša vojaška moč nikogar ne ogrožuje, ampak je samo predmet varnosti in miru.

"Da dosežemo ta cilj," je rekel predsednik, "mora vladada držati se gotovih smernic. Kar se tiče naših notranjih, ameriških razmer, mora vladada predvsem gledati, da zna hraniti, in mnogo hraniti, drugič pa mora vladu gledati, da na vsak način zna znižati davke."

"Jaz sem bil vedno za varčnost," je nadaljeval Coolidge, ne radi tega, ker hočem denar hraniti, pač pa ker hočem ljudi hraniti. Možje in ženske te naše dežele, ki trd delajo, oni s svojim denarjem vzdržujejo vladu, oni nosijo vse stroške. Vsak dollar, ki ga vladu ponepotrebuje, pomeni, da je vaše življenje toliko slabše. Vsak dollar, ki ga skrbno shranimo, pomeni, da je naše življenje toliko bolj bogato. Načrt hranitve pri vladu pomeni, da se vaši davki znižujejo, kar se je dognalo lansketo. In davki se morajo še znižati, in prav lahko se znižajo, ako vlada vztraja pri svojem programu hranitve."

Predsednik se je izjavil proti visokim davkom, ker konečno ničesar ne koristijo ne vladu, ne narodu, ker visoki davki so slabi za deželo, in ker so konečno nepošteni in krivčni. Dežela je v tem pogledu že dala svojo sodbo. Mi bomo gledali, da se po tem ravnamo."

Gledate ameriške politike napram inozemstvu je izjavil predsednik Coolidge, da Amerika napram inozemstvu ne goji drugega kot mir in dobre želje. Ponavljal je, da se mora Amerika pridružiti svetovnemu razsodišču, ponavljal je, da mora biti Amerika na čelu gibanja, da se svetovne države kolikor mogoče razorozijo, in da se udeležuje svetovnih konferenc, kadar je od njih pričakovati kaj koprinstva in važnega. Nadalje mora biti Amerika povsod zraven, kjer je treba tolažiti bedo človeštva. Toda ena točka, katera si moramo zapomniti, je rekel predsednik. Mi bomo pomagali samo onim narodom, ki si znajo sami pomagati.

"Naša uprava," je dejal predsednik, "je dobila od naroda jasen mandat. Narod

želi obdržati neodvisnost in svobodo in svoje premoženje sam upravljati, ne pa oddati upravo premoženja vladu. Predsednik je končal svoj govor sledče: "Amerika ne išč nobene svetovne države, ki je zgrajena na krv in na sili. Mi nimamo skrušnjav, da bi hodili ropat na oddaljena obrežja. Legije, ki jih Amerika pošilja po svetu, niso oborožene z meči, pač pa s križi. Amerika nima drugačega cilja kot zasluziti si načljenjenost vsemogočnega Boga!"

Dočim je bil Calvin Coolidge slaven in miren, ko je prizigel in potem imel svoj govor, je pa bil novi podpredsednik Zjednjene Držav,

Charles Dawes, precej glasan in nemiren. Govoril je takoj po prizigel tako viharno, da so se senatorji okoli njega nemirno spogledovali. Ustava Zjed. Držav namreč pravi, da je podpredsednik predsednik senatske zbornice. Dawes je takoj v začetku govora izjavil, naj si senatorji zapomnijo, da je bil on izvoljen od naroda, ne pa od senatorjev. Raditega je njegova dolžnost zahtevati reforme, ki odgovarjajo modernim časom. Dawes je govoril tako viharno, da je celo krotki Calvin Coolidge, ki je sedel v bližini, postal rdeč v obrazu.

Senatorji v bližini so bili vsi iz sebe, gledali so nemirno okoli, dočim so se njih tovariši iz poslanske zbornice spogledovali. Mnogo senatorjev je bilo kot panahi. Videti je, da pri prvji seji senata, kjer bo predsedoval Charles Dawes kot podpredsednik Zjed. Držav, bo prišlo do ostrega in odprtega boja med Dawesom in med senatorji. Senator Pat Harrison, demokrat, je izjavil, da senat absolutno ničesar ne bo ostal dolžan podpredsedniku.

Charles Dawes je napadel senat vprito vseh zbranih senatorjev in poslancev, vprito predsednika, članov najvišje sodnije in zastopnikov vseh vlad, ki se nahajajo v Washingtonu, in ki so prišli k ceremoniji v sijajnih uniformah.

Najprvo je Dawes govoril, da bo prijazen, pošten in pogumen ob vsaki priliki. Da

## Dva blazna brata

STA SE ZAPRLA V HIŠO IN STRELJATA NA ŠERIFOVE POMOČNIKE.

Bellefontaine, Ohio, 4. marca. Dva brata, Harry in Ray Wren, starci približno 50 let, sta tu hipom znorela, zaprla sta se v svojo hišo in zabarikadiral ter streljata na vsakogar, ki pride blizu. Šerif Wooley je prideljal celo četrti pomočnikov, da se jim kako posreči spraviti blazna brata iz hiše. Državni pravnik Goodwin je naročil pojaznim šerifom, da odidejo v Columbus in prinesajo s seboj plinove bombe. Obleganje Wren stanovanja se je začelo pretekl pondeljek, ko so prišli tja pomočni šerifi, da primejo oba brata in jih odpeljajo v blaznico. Brata sta šerife sprejela s puškami. Oba brata sta sinoči pobegnili iz hiše, popolnoma oborožena, zasedla avtomobil in se peljala v mesto, kjer sta kupila dovolj nabroj za svoje puške, nakar sta se vrnila zopet v hišo na farmah, ne da bi jih farmerji, ki so obkolili hišo, mogli prijeti. Oba brata sta postala nervozna in čmerna, ko jima je pred dvema letoma mati umrla. Njih tretji brat in sestra sta morala pobegniti iz hiše, ker nista bila varna življenja. Jutri se je odločil šerif rabiti plinove bombe, če ne bosta prostovoljno prišla iz hiše.

ZAHVALA.

Direktorij Slovenskega

Narodnega Doma v Cleve-

landu, Ohio, izreka iskreno

zahvalo vsem društvenim

skupinam in posameznikom

za sodelovanje pri koncertu

in gledališki predstavi ob

proslavi obletnice otvoritve

S. N. Doma, kakor tudi dru-

gim neumornim delavcem in

občinstvu, ki so skupno pri-

pomogli do sijajnega uspeha.

Še enkrat vsem prisrčna hvala.

## Zginula učiteljica

TISOČE LJUDI IŠČE MLAĐO UČITELJICO, KI JE ZGINILA.

Warren, Ohio, 4. marca. To mesto je silno vznemirjeno. Pred 19. dnevi je nenadoma zginila iz mesta 24 letna lepa učiteljica, Betty Jean Britt, in klub vsem iskanju in poizvedovanju je še da danes niso mogli najti. Raditega je bila sklicana skupna seja vseh mestnih uradnikov in vseh prebivalcev mesta, da se sklenejo koraki, kaj je treba narediti, da se dekle najde. Mestni prebivalci so nabrali že \$4000, da se iskanje za zginulim učiteljico nadaljuje. Ker je bila učiteljica precej atletična, se dvomi, da bi jo kdo s silo odpeljal. Mogoče je sama odpotovala, mogoče je bila kje skrivljena. Onega popoldne, ko je zginila, so jo videli korakati okoli 5. ure popoldne proti železniški postaji. Istega dne je učiteljica potegnila iz banke tudi \$25.00. Od tedaj niso več slišali o njej.

## VELIKANOČ!

Ta lepi praznik je skorodur. Se dober mesec, pa se bomo veselili s piruhimi. Ali ne mislite, da je ob takih prilikah prav, da se spomnите svojcov v starji domovini? Za en ameriški dolar je tam že dosti piruhov. Za točno in zanesljivo postrežbo pri posiljanju denarja v staro domovino, se obrnite na banko The North American Bank. Prepričani ste lahko, da bo vaš denar v najkrajšem času dospel v staro domovino.

— Državna zbornica je v sredo sprejela "oslovsko postavo", katero je predlagal senator Bender iz Cleveland. Senator Bender sicer ni osel, pač pa zelo brihten človek, toda postava se imenuje "oslovski", ker prepoveduje dirkanje oslov za nekim pojediničcem v Grove Spring pri Cincinnatiu.

— V sredo ponoči je neki policist našel pred hišo na 12. cesti blizu St. Clair Ave. truplo nekoga lepega, toda nezavestnega dekleta. Dekle je bilo zlorabljen, in je radi napada zgubilo zavest in spomin. Niti ne ve, kako se pise.

— Ali ste že dobili najnovje knjige pesmi Ivan Zorčanina? Oglasite se v našem uradu. Prodajamo jih po \$1.00 komad, po pošti 10c. več.

— Umrl je Frank Jerančič, na 14700 Thomas Ave. Počivaj v miru!



© Walling Photo Chicago CALVIN COOLIDGE



© E.L. Ray Photo, Evanston, Ill. CHARLES DAWES

# "Ameriška Domovina"

(AMERICAN HOME)

ISSUED MONDAY, WEDNESDAY AND FRIDAY

NAROČNINA

Za Ameriko .....	\$4.00	Za Cleveland po pošti ....	\$5.
Za Evropo .....	\$5.50	Posamezna številka .....	3c

Vsa pisma, dopisi in denar naj se pošilja na Ameriško Domovino  
6117 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio. Tel. Randolph 628.

JAMES DEBEVEC, Publisher,

LOUIS J. PIRC, Editor

Read by 25,000 Slovenians in the City of Cleveland and elsewhere.  
Advertising rates on request. American in spirit—Foreign in language only.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the post office at  
Cleveland, Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

No. 27. Fri. March 6th, 1925.

## Nezakoditi priseljenci in prvi papir.

Tajnik Dela Davis je obvestil senatorja Johnsona iz Califorije in poslanca Johnsona iz Washingtona, ki sta načelnika senatnega oziroma zborničnega odseka za priseljevanje, da se v naturalizacijskem uradu nahaja 1,960 prošenj za "prvi državljanški papir, vloženih s strani inozemcev, ki so — kakor zd — prišli v Ameriko nezakonitom potom. Te prošenje so bile vložene od 15. avgusta 1924 naprej, in prosilci trdijo v njih, da so prišli v Združene Države nekdaj med 3. junijem 1921 in 30. unijem 1924, torej pod kvotnimi zakoni od 1. 1921 in 1922. Izmed teh strank 1,735 je bilo prijavljenih priseljeniškemu uradu v svrhu, da izda proti-javnemu deportacijskemu povelje, in ostale bodo prijavljene, čim se dovrši preiskava.

V 1,249 slučajih ni pregledovanje ladijskih manifestov in priseljeniških zapisnikov pokazalo, da so bili dotočniki zakonito pripuščeni v Združene Države. V 414 slučajih je šlo za judi, ki so prišli kot člani ladijskega moštva in so bili kot takci začasno pripuščeni v svrhu ponovnega vkrcanja v inozemstvo ali pa ki so bili pripravljeni kot mornarji — dezerterji. V 280 slučajih je šlo za ljudi, ki so bili začasno pripuščeni v Združene Države, mnogi kot prihajajoči na začasen obisk. V 7 slučajih je šlo za ljudi, ki so bili že poprej izključeni in ki so zopet prišli, to pot brez inspekcije. Tri prosilci so baje priskrbeli oblastno dovoljenje za vstop potom goljufije in štirje so bili prišli izven kvote kot nastavljenci diplomatskih zastopnikov inozemskih dežel.

Od kar je stopil v veljavo novi priseljeniški zakon, je 7,033 ljudi, ki so prišli v Združene Države po 3. juniju 1921, ne dobivajo več "prvega papirja" takoj, čim prosijo zanj, marče da, ko vložijo svojo prošnjo za prvi papir, oblasti preiskujejo, da li je dotočnik prišel zakonitom potom in še le potem, kadar so se o tem prepričale, mu izdajajo "prvi papir". Ako se dokaze, da se dotočnik nezakonito nahaja v Združene Države, je prijavljen priseljeniškemu uradu v svrhu deportacijskega postopanja.

Toliko o poročilu departmanta za delo. Treba namreč znati, da oni, ki so prišli v Združene Države po 3. juniju 1921, ne dobivajo več "prvega papirja" takoj, čim prosijo zanj, marče da, ko vložijo svojo prošnjo za prvi papir, oblasti preiskujejo, da li je dotočnik prišel zakonitom potom in še le potem, kadar so se o tem prepričale, mu izdajajo "prvi papir". Ako se dokaze, da se dotočnik nezakonito nahaja v Združene Države, je prijavljen priseljeniškemu uradu v svrhu deportacijskega postopanja.

## TRAGEDIJA MLADE UČITELJICE

V Arandjelovcu v Srbiji se je zgodil v pondeljek zločin, ki je v mestu in okolici vzbuđil mnogo večje zanimanje, kakor rezultat volitev. Mame se je zbrala velika množica ljudstva v bukoviški osnovni šoli, da vidijo, na kakšen način je bila umorjena mlača učiteljica Bojana Petrović.

Preteklo leto je bila imenovana za učiteljico v Bukoviku pri Arandjelovcu mlada Bojana Petrović iz Sombora. Kot hčerka somborskega svečnika je izvršila tamkaj učiteljicu, bila dve do tri leta učiteljica v Vojvodini, prošlo leto pa je bila prestavljena v Bukovik, kjer se nahajata njenja sestra in zet Radović, lastnik hotela v bukoviškem kopalnišču. Ker je šola v neposredni bližini kopalnišča, je stanovala Bojana pri svoji sestri in zetu. Mlača Bojana si je kmalu pridobila srca vseh domačinov in je uživala daleč na okrog velik ugled.

Začetkom letosnjega leta je bil imenovan za učitelja v Bukoviku Sava Pavlović, bivši učitelj v mačvanskem Metkoviću. Sava je že človek v letih. Prekoračil je 40 let in je že 14 let oženjen. Ima dva sina gimnazijca. Zato je tudi dobil mesto v Bukovici, da bi mogel šolati svoja otroka v arandjelovski gimnaziji. Njegova žena Jelena je iz tako bogate rodbine. Živelja je s svojim možem v srečnem zakonu, dokler ni prišel v soboto je odpotoval njen mož v Plaskovac za predsednika volilnega odbora. Jelena je ostala sama z otrokom doma. Minula je nedelja. V pondeljek je prišla učiteljica Bojana, kakor običajno, raznačajujoča blag in tih čl-dostnih lic, kipeča od mlado-

sti, v šolo. Hrup otrok v sosednji upraviteljevi učilnici jo je oviral pri delu. Šla je zato, da jih pomiri. Morala pa je pri tem skozi hodnik. Proti pričakovanju so bila ta dan vrata sredи hodnika, ki ločijo učiteljevo stanovanje od učilnice, na stezaj odprt. V drugi polovici je sedela Jelena. Bojana se je ji je ljubezljivo približala in jo vprašala, kaj dela. Ta ji je odgovorila, da nekaj šiva in jo prosila, naj se ji približa, da ji nekaj pokaže. Bojana je v resnici sledila v njeno sobo. Tu ji razkrije svojo bolest in zagrozi Bojani, naj prekine odnosaje z njenim možem. Predložila je tudi neko pismo v podpis. Iznenadeno Bojana v prvem trenutku sploh ni razumela resnosti položaja. Razčlajena je odgovorila, da raje pogine, kakor da podpiše kaj takega, s čemer bi priznala, da je v resnici imela intimno razmerje z njenim možem. V tem trenutku pa je Jelena že skočila skozi vrata, jih zaklenila in ostavila Bojano samo v sobi. Bojana jih je zamašnila skozi plin, če že ne izmisljene, pa vsaj močno pretirane. Morda jim je dala povod nedavno v Berlinu izšla knjiga, ki razpravlja o bodočih vojnah, ki da se bodo vojevale le v znanimenju strupenih plinov.

## IZ DOMOVINE.

Očeta vrgli pod vlak. Železniški paznik Jovan Vladič v Starem Bečju je s svojo rodino prav slab ravnal, vsled česar so ga Sovražili žena in otroci. Ko je prošlo soboto zopet prepel svojo ženo, sta ga najstarejši sin in zet pograbila v zvezala ter ga vrgla na železniški tir. Lokomotiva vlaka ga je na kose raztrgala. Sin in zet sta pod kljucem.

Jelena se je nato hladnokrno sama javila policiji. Spozetka ji nihče ni verjal da bi mogla izvršiti tako grozen zločin. Sele ogled na kraju umora je policijo prepričala, da je bilo pričevanje nesrečne ženske resnično. Vse dolej, dokler niso zdravnik izvršili obdukcije Bojaninega trupla in ugotovili pri tem njeni neomadeževanost, Jelena ni pokazala niti najmanjšega kesanja, ampak je odsevalo iz nje celo izredno zadovoljstvo. Ko pa je zvedela, da je po nedolžnem sumila o zvestobi svojega moža in poslošnosti mlade učiteljice, se je lotil obup in je hotela izvršiti samomor, kar pa so ji navzoči preprečili. Izročena je bila sodišču.

## NOVI NEMŠKI STRUPE NI PLINI.

V poslednjem času francoski listi mnogo pišejo o strašnih plinih, ki so jih baje Nemci iznašli ter jih nameravajo porabiti za bodočo revančno vojno proti Francuzom. Ker se je začela sprica teh vesti vznemirjati široka francoska javnost, je postal pariški "Matin" svojega po-ročevalca k poslancu Taittingerju, ki je prvi prinesel gorjivo vest v javnost, da ga povpraša, koliko je na stvari resnice. Omenjeni list poroča, da se je dognalo, da ni bil z omenjenim volumn v nikaki zvezi. Anton Sluga je bil zato te dni zopet sprejet v državno službo.

Lov na volkove v sarajevski okolici. V sarajevski okolici, zlasti na Igumanu, se je pojavilo mnogo volkov, ki napadajo čredne in povzročajo seljakom veliko škodo. Sarajevski lovci prirede velik lov na volkove.

Za možem v smrt. V Gospicu je živel gostilničar Marko Vrničić s svojo ženo Rojo mnogo let v srečnem zakonu. Nedavno je Marko umrl. Smrt moža je Rojo tako presunila, da si je sama končala življenje. Z zavezanimi očmi je skočila v vodo ter utonila.

Roparski umor in požig. Iz Krstinja na Hrvatskem polekaj izpremenil ter se obrnil v korist zavezniških, vsled česar je nemški generalni

štab izdal povelje, naj eskadrilja s poskušnjo novega plina še počaka. To povelje je prišlo tako nenadoma, da ga ni bilo močoge pravocasno sporočiti vsem letalom, in tako se je zgodilo, da je eno izmed letal odletelo bombardirat francoske postojanke. Rezultat je bil strašen: na površju treh kvadratnih kilometrov je bila pokrajina polnoma opustošena.

Dalje je Taittinger izjavil, da je vojno ministrstvo, čim je zaznalo o teh plinih, začelo v največji tajnosti pozvezovati o njih ter se je baje o resničnosti njegovih odkritij dodobra uverilo. Poslanec je mnenja, da bi bilo dobro, poučiti javnost o preteči opasnosti, da se bo vsakde vedel v slučaju izbruha nove vojne varovati.

Tej Taittingerjevi izjavni dostavlja "Matin", da se je obrnil za informacije naravnost na vojno ministrstvo, ki pa o vsej stvari ničesar ne ve. Iz tega sklepa list, da so vse vesti, ki krožijo o strašnih plinih, če že ne izmisljene, pa vsaj močno pretirane. Morda jim je dala povod nedavno v Berlinu izšla knjiga, ki razpravlja o bodočih vojnah, ki da se bodo vojevale le v znanimenju strupenih plinov.

## IZ DOMOVINE.

Smrtna kosa. V Novem mesecu je umrl 10. februar Ivan Mrvar, sodni oficijal. — V Ljubljani je preminula Viktorija Reisner, roj. Pregel, stara 66 let. — V Kamniku je umrl Jakob Zevnik, sodni kanclist v pokopališču. Pokopnik je bil veden uradnik in iskren tovariš. — V Zagorju ob Savi je preminula v 71. letu starosti gospa Marija Štibernik, posestnica in gostilničarka. Pokopnica je bila vzorna mati in blaga ženska. Uživala je splošen ugled.

Zopet sprejet v državno službo. Kakor smo svojedobno poročali, je bil v novoletni noči lanskega leta izvršen držen vлом v železniško postajo v Ptaju. Vlomilci so odnesli znesek 50.000 dinarjev. Šum, da je bil pri vlonu udeležen, je letel tudi na železniškega uradnika Antona Slugo, ki je bil vsled tega iz službe odpuščen. Po dolgorajnem izsledovanju se je vlonilec prislo na sled, izkazalo pa se je tudi, da se je uradniku Slugi zgodila krivica, ker se je dognalo, da ni bil z omenjenim volumn v nikaki zvezi. Anton Sluga je bil zato te dni zopet sprejet v državno službo.

Lov na volkove v sarajevski okolici. V sarajevski okolici, zlasti na Igumanu, se je pojavilo mnogo volkov, ki napadajo čredne in povzročajo seljakom veliko škodo. Sarajevski lovci prirede velik lov na volkove.

Za možem v smrt. V Gospicu je živel gostilničar Marko Vrničić s svojo ženo Rojo mnogo let v srečnem zakonu. Nedavno je Marko umrl. Smrt moža je Rojo tako presunila, da si je sama končala življenje. Z zavezanimi očmi je skočila v vodo ter utonila.

Roparski umor in požig. Iz Krstinja na Hrvatskem polekaj izpremenil ter se obrnil v korist zavezniških, vsled česar je nemški generalni

štab izdal povelje, naj eskadrilja s poskušnjo novega plina še počaka. Točno je bilo v bližnji koči. V noči od prošlega pondeljka na torek so neznani roparji napadli kočo, umorili Pirca in njegovo ženo in nato kočo začiali, da zabrišejo sled za seboj. Koča je pogorela do tal. Na pogorišču so našli ožgano okostje nesrečne za-konske dvojice.

Gradnja malih stanovanj v Zagrebu. Občinski odbor za gradnjo malih stanovanj v Zagrebu je na svoji seji odobril zidarska in razna druga dela za gradnjo malih stanovanj. Zgradili se bosta letos "Na kanalu", dve trinadstropni hiši, vsaka s 17 stanovanji, na Selski cesti pa 2 dvonadstropni hiši, vsaka s 13 stanovanji. Vsega skupaj bo letos jesen na razpolago "Na kanalu" 102, na Selski cesti pa 78 novih stanovanj. Za prihodnje leto je projektiранa še gradnja treh trinadstropnih hiš na Selski cesti.

Odmev afere v mostarski tobačni tovarni. Kakor smo poročali, je upravnik mostarske tobačne tovarne, Mičo Govedarica, izvršil nedavno samomor iz žalosti, ker se je pod njegovo upravo pripelnila v tovarni velika defravdacija. En uradnik je poneveril 20.000, drugi 15.000 dinarjev. Oba se nahajata v sodnih zapornih. Trupla Govedarice, ki je skočila v reko Neretvo, se niso našli. Nečak Govedarice je hotel iti za stricem v smrt in skočiti v Neretvo na istem mestu, kjer si je stric končal življenje. Poskus samomora pa je bil še pravočasno preprečen.

Gospa je seveda takoj prijavila stvar policiji, ki je morala ugotoviti grozno skrunjenje grobov. Grobar je že dolgo let ponoči odkopaval sveže grobove, odpiral krste in jemal iz njih vse, kar je bil količaj vredno. Na ta način je prišla tudi punčka-hčerke omenjene gospe v roke njegovega otroka. Grobar je bil zelo premožen in nihče ni vedel, odkod izvira njegovo bogastvo. Seveda če je vsak dan — Aachen je veliko mesto in se vsak dan pokopuje do 20 ljudi — odpiral grobove in jemal iz njih oblike, naki in drugo!

Najstrašnejše še pride.

Interpelacija poslanca Besednjaka radi odprave na grobnih napisov v slovenščini. Kakor smo nedavno poročali, je namestnik goriškega župana izdal naredbo, da morajo biti vsi nagrobeni napis v Italiji sestavljeni samo v italijanskem ali latinskom jeziku, pri čemur je dovoljena souporaba grščine. Slovenski napisi na grobovih bi potem takem moralu popolnoma izginili. Proti tej barbarški naredbi je sedaj vložil in-

terpelacijo na notranjega ministra v Rimu poslanec dr. Engelbert Besednjak, ki zahteva, da se ne umestna nadredna prekliče.

Gradijo malih stanovanj v Zagrebu. Občinski odbor za gradnjo malih stanovanj v Zagrebu je na svoji seji odobril zidarska in razna druga dela za gradnjo malih stanovanj. Zgradili se bosta letos "Na kanalu", dve trinadstropni hiši, vsaka s 17 stanovanji, na Selski cesti pa 2 dvonadstropni hiši, vsaka s 13 stanovanji. Vsega skupaj bo letos jesen na razpolago "Na kanalu" 102, na Selski cesti pa 78 novih stanovanj. Za prihodnje leto je projektiранa še gradnja treh trinadstropnih hiš na Selski cesti.

Trupla pokopanih otrok je zvečer v človeški podobi jema iz krst in jih metalo svojim svinjam, ki so bile izredno dobro pitane.

Policija je takoj prijela grobarja in njegovo ženo, ki je vedela za moževa grozno dejstvo.

## Kašelj

oslabi sisten in je vedno neprijeten. Tukaj pride na pomoč.

## Severa's Cough Balsam.

Teši razdraženje, cdpravi pičlost sluzov, olajša kašelj in može preprečiti dosti resnih bolezni.

Cena 25 in 50 centov.

Vprašajte vašega lekarjnara.

W. F. SEVERA CO.  
CEDAR RAPIDS, IOWA

PRVI SLOVENSKI PLUMBER

J. MOHAR

Usodepolni kratki lasje.

Mestece Preston na Angleškem je doživeloval pred kratkim samomor neobičajne vrste.

Komaj 22 letna šivilja Izabela Margenson si je pred tremi tedni ostrigla lase "na piskerlonec". Postala je tako grda, da se je sramovala same sebe in kadar je stala pred ogledalom, je bila vsa raztresena in obupana. Svojim priateljicam, ki so jo našle večkrat z objokanimi očmi, je šivilna povedala, da naravnost ne more preboleti grde, katero si je nakopala s tem, da je zavrgla naravno krasoto las. A tudi Izabelin zaročenec se je izpremenil zradi kratkih las, katera je nista njegova nevesta. Ohljal se je čimdalje bolj naprani in končno jo je zapustil.

Nekega dne je Izabela izstala z dela. Tovarišice so mislile, da je zbolela od žalosti, in so čakale, da se zopeč pojavi v delavnici potolaženja. Ker se to ni zgodilo več dni, so jo še iskat v stanovanje. Tam je že ni bilo več. Mesto šivilje je držalo doma pismo s pretresljivo vsebino. Nesrečna se je v njem poslovila od svojega zaročenca, od priateljic in tovarišic ter je prosila, naj ne delajo nikomur krvice radi njene smrti, katero je zakrivila sama. Skočila je v neki kanal, kjer se je zadušila. Na koncu pisma priporoča Izabellu tovarišicam in znankam, naj nikar ne strijejo las, ki so najlepši kras vsake ženske. Za primer usodnih posledic, ki nastanejo, če si ženska ostriže lase, navaja slučaj svojega lastnega življenga, ki je, dasi še mlado in bujno moralno tako žalostno končati z grdo smrtno.

Račune za električno lahko vsak čas plačate na našem uradu.

Ko je Manashe Betlstein v sredo zvečer zapiral svojo grocerijo na 7022 Cedar Ave. je pripeljal pred trgovino avtomobil, v katerem ste bili dve lepi punci. Zapeljivo so mlade Eve pogledale grocerista. Slednji se je čutil kako počasčenega, toda je kmalu naredil drug obraz, ko so stopili iz zadnjega dela avtomobila trije "šiki", ki so mu nastavili revolver. Zapovedali so mu, da mora zopet odpreti grocerijo, kar je tudi storil. Banditi so mu odnesli \$27.00, nakar so se odpeljali, dočim so se dekleta škodoželjno smejava.

Harmonike, nemškega izdelka, naprodaj, na tri glasove. Cena je nizka. 1019 E. 63rd spodaj. (27)

Kje je "Yace" (Ignac)? Vrk ali Virk, ki je stanoval nekje na 60. cesti? Lansko leto septembra je bil prica pri neki nezgodni s cestno karo. Oglas se v uradu tega lista. (29)

Dva lota sem primorao prodati na West Parku, nasproti nove slovenske cerkve. Hitremu kupeval pod ceno. Vprašajte na 14707 Hale Ave. Collinwood. (29)

Pohištvo naprodaj, 6 komadov za odredico, jaka poceni. Naslov: 15242 Lake Shore Boulevard, Tel. 4419-M. (29)

Soba se odda za enega fanta ali dva. Poseben vhod, gorkota. Pozve se na 1257 E. 60th St. (28)

Fantje se vzamejo na stanovanje v hrano. Naslov se pozve v uradu tega lista. (29)

Mesnica, jaka dobro upeljana, je naprodaj poceni. Vzrok prodaje bolezni. Oglasite se na 6704 St. Clair Ave. (28)

Hiše naprodaj. Dve hiše na enem lotu, cena \$8500, takoj \$1000, drugo na dve latke pogoje. Rent na mesec \$110. Hiše za dve družini, 9 sob, cena \$5400, takoj \$1500. Hiše na 9. sob, cena \$8200, takoj \$2000. Imam še več hiš naprodaj, tu ali v Collinwoodu. Pridite k Pikk & Sterle, 1176 E. 71st St. ali na 6711 Edna Ave. Penn 695-J. (28)

Pes se je zatekel na spodaj označeni naslov. Collie pasme, lahko rjava barve, dolge dlake. Lastnik naj ga pride iskat na 1063 E. 67th St. (29)

Stanovanje se odda v najem. Štiri lepe, velike sobe, kopališče, elektrika, gorkota, gorka voda. Pozve se na 6414 St. Clair Ave. (29)

Dve sobi se da v najem. Mož in žena ali pečlarji se sprejemajo. Velik prostor v kleti. 1001 E. 63rd St. (28)

Hiša naprodaj, za dve družini, 10 sob, furnez, klet, tlakana cesta. Lot 40x150. Za hitro prodaja je cena \$7500, takoj \$3000. Oglasite se na 14000 St. Clair Ave. Tel. Eddy 5508, Mr. Strahinič. (28)

Hiša se poceni prodaja radi odroha v staro domovino. Lep bungalov, 5 sob. Za gotov denar. Poželitev pri Martin Mulina, 19108 Cherokee Ave. Nottingham, stop 126. (28)

Naprodaja je grocerija in mesnica. Jako dober prostor, izvrstno poslovanje. Se mora hitro prodati radi bolezni. Lepa in čista zaloga blaga. Na lahka odpplačila. Vprašajte na 3619 E. 78th St. blizu Union Ave. (28)

Hiša naprodaj za 2 družini, v slovenski naselbini. Cena je le \$8350. Vprašajte pri Mr. Prisel, 521 E. 143rd St. blizu Sylvia ave. Kenmore 41. (28)

Mesnica naprodaj v tako dobrem kraju. Vprašajte pri Aug. Kausk, 1028 E. 63rd St. vogai St. Clair Ave. in 63. cesta. (28)

Harmonika naprodaj, štirirvstna, Lubasova, stikratak uglešena. Skoro nova, jaka malo rabljena. Cena samo \$75.00. Oglasite se na 5806 Prosser Ave. (27)

Pohištvo za front sobo se prodaja. Samo dva meseca rabljeno. Prodaja se radi selitve v drugi kraj. Vprašajte na 1023 E. 61st St. zgorej. (28)

Znižane cene. Cenjenim gospodinjam nudimo v soboto, v naši mesnice posebno znižane cene. Perutnina, svinjsko, goveje in telecje mese, čisto sveže, po najnižjih mogočih cenah. Pridite in izberite. Se priporočam.

### LOUIS LACH 6124 Glass Ave.

Naznanilo.

Naznanjam članicam dr. Svobodomilne Slovenske, št. 2, SDZ, da se gotovo udeleži prihodnje seje, ki se vrši 12. marca. Na dnevnem redu imamo jako važno točko glede veselice, ki se vrši 29. marca. Da pa ne bo oporekanja poznaje, so prošene članice, da se vdeležite vse. Tudi vas prosim, da bi plačevala bolj redno, ker če katera zbolj ko je suspendirana, ne bo podpora. Upoštevajte te vrstice. Tajnica. (Wed. 29)

Bolgarski zeliščni čaj. Odpravi prehlad. Odpravi zaprost. Odpravi revmatizem. Odpravi jetrne neprilike. Zboljša kri.

Bolgarski zeliščni čaj se prodaja v lekarnah povsod po 35c., 75c. in \$1.25. Opomba: Pošljem vam mojo veliko skatlico za 5 mesecov po pošti za \$1.25. Naslovite: H. H. Von Schlick, 63 Marvel Bldg. Pittsburgh, Pa.

PROŠNJA!

Dragi rojaci, kot nesrečni in bolni že leta, sem prisiljen prositi milodarov. Obračam se na usmiljena in dobra srca, da bi mi pomagali olajšati mojo bedo. Boleham že leta na teh strašnih bolezni, in mislim, da ne bo dolgo da me bo Bog rešil trpljenje. Najbrže bi šel domov umrijeti, tam imam še mater živo, oni bi skrbeli za mene po njih moči do smrti. Dragi rojaci, ce vam je mogoče pomagati, pomagajte, lepo vas prosim v vam ostarem iz srca hvalzen. Darovate pustite v uradu Ameriške Domovine. Vas sretni in hvalejni Louis Mohar. (XWD. Fri. 29)

NAJBOLJŠO OPRAVO

in vse druge potrebuščine za Vas in Vaše dekllice dobite vedno po jako zmernih cenah pri BENNO B. LEUSTIG  
6424 St. Clair Ave.  
Nasproti Slov. Nar. Doma.

W. F.

Naznanilo.

Dr. Baron Vega je sklenil na mescni seji, da bo za mesece februar, marec in april pristopil v društvo, moski kot ženske. Za 60c. mescenino dobite \$5 in na teden podporo, za \$1.00 se dobri \$7 in za \$2.00 pa \$14. Usmrtnina znaša \$150.00. August F. Svetek, tajnik, 15222 Saranac Rd. (Mon. Fri. 30)

Mesnica, jaka dobro upeljana, je naprodaj poceni. Vzrok prodaje bolezni. Oglasite se na 6704 St. Clair Ave. (28)

Hiše naprodaj. Dve hiše na enem lotu, cena \$8500, takoj \$1000, drugo na dve latke pogoje. Rent na mesec \$110. Hiše za dve družini, 9 sob, cena \$5400, takoj \$1500. Hiše na 9. sob, cena \$8200, takoj \$2000. Imam še več hiš naprodaj, tu ali v Collinwoodu. Pridite k Pikk & Sterle, 1176 E. 71st St. ali na 6711 Edna Ave. Penn 695-J. (28)

The YATES COAL CO.  
1261 Marquette St.  
Randolph 289 Main 503

# Bodite zdravi! X-žarki preiskava \$1.00



X-žarki vidijo znotraj vašega telesa kakor vidijo oči na zunaj. Tu ni treba nobenega ugibanja. Moje zdravljenje vsakovrstnih akutnih in kroničnih bolezni pri ženskah in moških je bilo jako uspešno. Petindvacet let popolnega študija efektov in zdravljenj mi daje zmožnost, da ponagam tisočim moškim in ženskam, ki so že obupali. Kar sem storil za nje, to lahko storim za vas.

### Dobro zdravje je bogastvo.

Ako je vaša bolezni nezdravljiva, tedaj vam to tako povem. Pridite k meni in zaupanjem in ozdravejte boste v najkrajšem mogočem času.

### Dobra kri vam daje moč.

Pridite v moj urad in dajte, da vam vašo kri ponoma preisčem, tako da zveste resnico. Jaz privedem serum direktno v kri, in to deluje točno, zlasti pri zdravljenju obisti, brezkrvnosti, želodosa, neuritis, sploš-

Ako niste bolni danes, izrežite to in hranite za vašeprijatele v bodočnosti.

ne slabosti, visokega pritiska krvi, jetrne neprilike in vse bolezni, ki izvirajo iz slabe krvi. Pri kroničnih, krvnih in kožnih bolezni rabim slavno iznajdeno zdravilo prof. Ehrlicha (606) in (914). Pri zdravljenju sladkorne bolezni rabim novo iznajdeno zdravilo Insulin. Poleg vseh teh modernih zdravljenc, sem opremil z vsemi električnimi aparati, kakor so "Violenti žarki," X-žarki, High Frequency Auto Condensation, diathermy and galvanski električni tok.

Ako vas sploh kaj boli, pridite k meni, in dajte, da se odkrito pomenimo. In sicer v vašem lastnem jeziku. Gotovi uspehi po najbolj nizki mogoči ceni. Ženska postrežba.

**DOCTOR BAILEY, špecialist**  
1104 Prospect Ave. Second Floor, Room 212



Uradne ure od 9:30  
dop. do 7:30 zvečer.  
Ob nedeljah  
od 10—1.

### Priporočilo.

Slovenska trgovina z modnim blagom in obuhvalom za moške, ženske in otroke. Popolna zaloga 'nizkih' rubarbje, golashoses in rubber boots, od najmanjše do največje številke. Blago prve vrste. Vsak par garantiran. Ako niso dobre, dobite druge. Znanih cev na hišnih copatih in nogavicah. Pri tem dobite čevlje vsake mode, tudi če imate najbolj nerodno nogo. Pri tem se lahko obutev in obletev od vrha do tal. Naše cena bodo odseči naši. Njene cene so nizke.

**Jos. Koss,**  
16803 Waterloo Rd. (36)

**Soba**, jaka čedna, se odda enemu fantu. 1106 E. 63rd Street, zgorej. (28)

### Naznanilo.

Vsem tistim, ki se hočajo na dan poroke ali ob krstiji voziti z lepim Lincoln avtomobilom, priporočam, da pokličejo Randolph 3320, ter bodo izvrstno postreženi.

**Anton Korošec,**  
1063 Addison Rd. (Fri.)

### Pozor, rojaki!

Spodaj podpisani se priporočam cenjenim Slovencem za gradnjo vsakovrstnih hiš, garaz ali drugih poslopij. Vse delo je točno in natančno zagotovljeno v vašo zadovoljnost, počasno in zatočno. Pridite, da se pomenimo. Sprejemam tudi vsakovrstna popravila. Za obila naročila se priporočam.

**LOVRENČ RAKOV**  
slovenski stavbenik  
705 E. 162nd St. (Fri. 30)

### Pozor!

Slavnemu občinstvu naznam, da sem odpril novo trgovino s prodajo vsakovrstnega finega papirja za stene. Se priporočam rojakom v obila naročila.

**FRANK UNETICH,**  
16011 Waterloo Rd. (Fri. 27.)

**Naznanilo in vabilo.**

Društvo sv. Alojzija v Newburgh je na zadnji seji sklenilo, da da prosto pristopnilo za mesec februar in na mesec novembra članom. Sedaj ima vsakdo lepo priliko pristopiti k temu društvu, ki ima precej močno blagajno. Sprejemajo se člani od 16. do 45. leta. Plaćajo se 50 centov mesečno za \$6.00 tečenske bolnične podpore. Poslužite se te prilike. Za pojasnila se obrnite na John Vidmar, predsednik, 3366 E. 81st St., Jos. Miller, tajnik, 3551 E. 80th St. ali na Anton Gliba, 911 Union Ave. (Fri. 30)

**Serravallo Tonika**

VINO Z LUBJA  
IN ŽELEZA  
Trst (Italija)  
Na trgu od 1848  
Nad 9000 zdravlj. škilj priznani.  
Poljenje v Trstu.  
Edini zastopnik v U.S.

DAJE ZDRAV  
JE MOČ IN KRI  
—  
V. Langmann, Inc  
97-99 Sixth Ave.  
New York N.Y.

MIHALJEVICH  
BROS. CO.  
Razprodajalci  
6201 St. Clair Ave.  
Cleveland, O.

Prodajalcem se izječo  
na procent v vsakem mestu.

V. Langmann, Inc  
97-99 Sixth Ave.  
New York N.Y.

MIHALJEVICH  
BROS. CO.  
Razprodajalci  
6201 St. Clair Ave.  
Cleveland, O.

Prodajalcem se izječo  
na procent v vsakem mestu.

V. Langmann, Inc  
97-99 Sixth Ave.  
New York N.Y.

MIHALJEVICH  
BROS. CO.  
Razprodajalci  
6201 St. Clair Ave.  
Cleveland, O.

Prodajalcem se izječo  
na procent v vsakem mestu.

V. Langmann, Inc  
97-99 Sixth Ave.  
New York N.Y.

MIHALJEVICH  
BROS. CO.  
Razprodajalci  
6201 St. Clair Ave.  
Cleveland, O.

Prodajalcem se izječo  
na procent v vsakem mestu.

V. Langmann, Inc  
97-99 Sixth Ave.  
New York N.Y.

MIHALJEVICH  
BROS. CO.  
Razprodajalci  
6201 St. Clair Ave.  
Cleveland, O.</

# ZADNJA NA GRMADI

ZGODOVINSKA POVEST.  
SPISAL:  
Fr. Jaklic.

Napisal sem povest, ki se je vršila na ribniških tleh, ko se je pisalo 1701 po rojstvu našega Gospoda. Zajeta je iz aktov, ki so jih pisali pri cesarski krvavi sodbi meseca maja leta v velikega travna istega leta v ribniški graščini in kateri spisi so shranjeni v našem deželnemu muzeju. Anton Lesar, katehet in učitelj slovenščine na ljubljanski višji realki, ki je izdal l. 1864 spis "Ribniška dolina na Kranjskem", je v svoji knjigi, in sicer v XII. oddelku, priobčil pod naslovom "Poslednja čarovalnička pravda v Ribnici" v slovenskem jeziku zapisnike te pravde. Tam pove, da jih je poslovenil tedanj graščak, iskreni rodoljub Karel Rudež.

Casi, v katerih so se vršili dogodki, ki sem jih napisal po vrsti, so bili slabci. Ljudje si še niso bili opomogli od turških navalov, cesar Leopold se je vojskoval s Fran-

cozi za dedičino v Španiji,

po deželi so hodele naborne komisije s svojimi bobnarji in nabirale vojake "za cesarja" z denarjem in s silo. Zemlja je pa slabo rodila.

Kar je po ribniški dolini ostalo za pomladanskim mrazom in črhom,

so vzele jesenske povodnji, ki so redno zavale dolenji končne doline. Kmet, ki je sejal žito po hrovaških in goričevskih njivah in ga uspal iz pesti na gosto, se je potem čudil, ko je videl, kako redko je žito, koliko je praznih lažov na obdelani njivi. In ko je žalosten hodi ob njivah in računal, kako nedostaten bo pridelek, je ugibal, zakaj je žito tako redko in slab. In takrat se je spominil na jate ptičev, ki so se ob setvi zgrijale po njivi za njim in pred njim. In toča in povodenje in druge uime tudi niso prišle kar tako. Sepetati so si začeli skrivaj in kesneje so vpili na glas: Ta hodi na Klek in ona je zaznamenovana na plečih. Kar očito so kazali za njimi.

Kaščo so imeli v Karlovcu.

Tja doli so tovorili leseno in lončeno robo, nazaj pa turščico in drugo žito. Davki so bili strašni. Še celo dekla je morala dajati na leto šest grošev davka od svojega zasluga. Po cerkvah so pobrali srebrno in zlato posodo za vojno. Draginja je bila neznašna. Za mero soli je bilo treba dati dve meri žita in hitro je bilo treba zamenjati, dokler ni tovornik vreče zavezal in šel ž njo naprej. Kdor ni tovoril ali sicer kupčeval, kdor ni znal izdelovati blaga, kakršno se je tržilo, ni imel 'božjega, v žepu.'

Gostilne so bile pa le polne. Tovornik je lahko zaslužil, iončar je hitro prodal svoje izdelke, rešeta so šla dobro izpod rok in tudi žlice in škafci.

Tržan ni baš stradal. Tovorники in drugi potujoči obrtniki so mu dajali zaslужka, tako da je bila trška 'župca' še precej mastna in obilna tudi takrat, ko je bil kmečki ričet silno redek in pust.

I. Na sramotnem kamnu.

Na beli ponedeljek je bil v Ribnici semenj. Sejmarji iz oddaljenih krajev so bili prisli že zadnje dni pred sejmom s svojim blagom. Črnopolti Poljanci v belih oblekah od hrvaške granice so pritovorili na majhnih konjičih tur-

prsi so se jim svetile kot z oljem namazan baker. Čiči, ki je tovoril, je trgoval na svoj račun. — Od Lašč dol so pritovorili gorenjski lužinarji, ki so imeli v skrinjah žebanje in železno orodje, v omotih kose in srpove. Konje so gonili sami. Kdor je imel več tovorov, je imel s seboj hlapca. Širokoplečim in okrogločnim Gorenjem se je poznalo, da jih obrt dobro preživila. Od Gotenic sem pa so prihajali Bajtarji, otovorni s podolgovatimi brentami. V brentah je bilo naloženo sadje, ki je rastlo na morskih otokih: smokve, rožiči in sladko grozdje, ali pa blago iz reških boteg, katero so zamenjavali za rumeno maslo, ki so ga prodajali v Reki in drugih mestih ob morju za semjan na semenj. Prinašali so barvanvo volneno blago, rute in mušelin, židane tratore in sukno iz Padove, pa tudi dišave in lepo opremljene pasove. V ličnih usnjatih torbicah, ki so jih imeli prispane navadno na golem životu, so pa imeli tudi prstane in uhane, ki sicer niso bili vedno pristno zlato, a se je vendar vselej dobro spečalo, navadno skrivaj premožnim hčeram iz trgov in gradov. "Kozjebradeč" je jezdil na visokem konju v zložnem sedlu. Svojo pernato posteljo je imel zloženo in pritrjeni z daj na sedlu, da se je lahko naslonil nanjo, ko je z visokega mesta motril z zaspalimi očmi bedne tovornike in njihove še bednejše konjiče, ali je pre dremal. Istočasno žnjim so prihajali Čiči, visokorastli in koščeni. Njihovi konjiči so bili otovorjeni z mehovi, v katerih je bilo olje, ki je rastlo na obmorskih bregovih, sladka brežanka, tudi vinski jesih. Pa Čiči niso hodili prazni za svojimi konjiči, temveč so nosili še ogromne mehove, napolnjene s soljo, ki so jo dobili v solnih skladiščih ob morju ali spontoma v Cerknici in drugod, kjer so bile solne zaloge. Znoj so si brisali z rokavom, a gole te jih, kako gredo! Kako

majhni so možje v primeri z visokimi krošnjami, ki jih nosijo optrane! Kolika brezema ima na glavi njih žene! Sinovi nosijo krošnje, hčere so vse obložene z robo in manjši otroci vlečajo kolca, na katerih je navrhana posoda. Tu rešeta, tam skafi, brenete in putri, iz katere vasi je pač krdelo, ki je hitelo v semenj.

"Preveč ste se obložili," so ogovarjali prehitevajoči zaostale.

"Ne vem, ali nam je narejeno ali ka-li. Kar ne moremo naprej. Kakor bi imeli noge zvezane! Bog se nas usmil!"

Nekaj nevočljivosti je bilo v besedah zaostalih, ki so z greškim občutkom zrla za onimi, ki bodo prej na mestu in na ugodnejših prostorih.

Že v zgodnjih dopoldanskih urah je bil trg poln sejmarjev. Na trgu pred gradom so bili razložili tovore ob eni strani tovorniki s soljo, ob drugi pa tovorniki z žitom. Preden so postavili blago na prodaj, so oddali tržnim colnarjem za 'Stungelt' po meri od tovora. Ob pokopalnišču so imeli razpostavljen lešeno posodo Gorenji in Slemenici. V spodnjem koncu trga so nosili kože lisic, jazbecov, kun, polhov in druge zverjadi, katere je bila polna okolina njihovih selišč. Vso zimo so lovili in nastavljali, a sedaj so nesli na veliki semenj, da prodado dragocene mehove laškim in nemškim kupcem, ki jih spečajo potem v laško deželo in na Francosko ter na obale Severnega morja, kjer jih predelajo umetni krznarji v dragocena oblačila. Lončarji so pripeljali na kolicih svoje zaloge, kolikor so jih imeli, a vaščani izpod Velike gore, s Slemenom in iz Lašč so prihajali z leseno robo. Vso zimo so obdelovali neizčrpne zaklade gozdnega lesa, narejali najraznovrstnejše orodje in posodo. Sedaj neso na trg da začenjam robo za zrnje in usnje, za sol in platno ter morda dobe še kak groš. Lej-

te jih, kako gredo! Kako zverjad in čekane ter vse

orodje, katerega ni mogel nadomestiti les. Debeli srebrni gumbi na črnih telovinkih so pričali, da je njihova trgovska obrnost dobičkonačna. In tako se je dohilo na semenu vse blago, ki ga je premoga dežela ali je prislo iz dežel ob morju. Po trgu gori in dol pa je valovila pestrata množica sejmarjev. Znani iz prejšnjih sejmov, sorodniki iz oddaljenih krajev, meštarji in trgovci so se glasno pozdravljali.

Nič manj živahno ni bilo na živinskem semenu onstran vode, na Mlaki. Meštarji so s kletvicami in psovki delali kupčije, koze so mektele, živina mukala. Kozje črede so razširjale oster duh, ki pa ni presedal onim, ki so imeli vsakdanji opravek s ko-zami.

"He-e! Mrkaj! Vrag te podišal! Daj mir!"

Tržani so imeli okna, obrnjena proti kozjim čredam, zaprtia.

Veliko ropota je povzročal vojaški bobnar, ki je hodil po trgu in zdaj pa zdaj udaril na boben močno, da je preglušil sejmarsko viko in šumenje. Spremljali so ga vojaki v redih hlačah in belih kamužolah. Dva sta imela dolge konjeniške sulice, na katerih so bile priprete zastavice v cesarskih barvah. Kadar se je bobnar ustavil, sta ga vzel na sredo in uprla sulice na tla, sicer sta hodila s povešenima sulicama pred bobnarjem in mu brezobzirno dela-la pot skozi gnečo. Druga dva vojaka sta imela opasane palače in sta bila poleg samo zato, da sta dražila ženske in nagovarjala fante.

In še en vojak je hodil ž njimi opasan s palašem, ki mu je iz nedrij gledal kos paripa. Ko je bobnar nehal in so ljudje v krogu stali okrog njih, je vzel iz nedrij papir in vmes so razkazovali Lahin svojo bleščeto robo in bele zobe. Gorenjski kovači so ponujali, vsakovrstne žeblice, sekire in motike, pasti za živce in čekane ter vse

in je klicar razglašal "pefel gospoda obrsta" in so vojaki nagovarjali mladeniče in lovi v dekleta, ako so se preveč brezkrbno postavljale v ospredje med gledalce.

Tô se je ponavljalo ves dan. Uspeha ni bilo posebnega.

## Vsak človek svoj hišni posestnik

**K**DOR lastuje hišo, ta ima posebno zadovoljstvo in ponos, ki nikdar ne pride iz kupa rezitov za rent. Lastovanje lastne hiše navadno pomeni hranitev denarja, če primerjamo to s plačevanjem renta.

Ako mislite vi dobiti hišo, ki bi bila vaša, tedaj je čas, da začnete hraniti svoj denar.

Nobene boljše in varnejše podlage za vaše domače finance ni kot vložen denar v tej banki. Tekom 75 let zgodovine te banke, se je kupilo tisoče domov z denarjem, ki je bil tukaj prihranjen.

*Incorporated 1849*  
**Society for Savings**  
in the City of Cleveland  
PUBLIC SQUARE

"Nobenega dnečka ni brez bolečine."

# Razprodaja!

Vso našo ogromno zalogu, vredno do \$10,000 moramo sedaj razprodati po najnižji ceni. Manufakturno blago in vse potrebščine za moške se prodaja sedaj po najnižjih cenah.

Moško zimsko spodnje perilo	29c
Moški union suits, teški	98c
Moške hlače, vredne \$2.00, sedaj	\$1.49
Moške overalls	98c
Moške praznične srajce	79c in več
Moške delavske srajce	59c in več
Moške nogavice	5c in več
Zenske hišne obleke	79c
Zenske veste	7c in več
Zenske lislle nogavice	19c in več
Zenske svilene nogavice, vredne \$1.00 do \$2.50, sedaj po	59c in 79c
Otroče blue serge, cena \$5.98, sedaj po	\$2.29
Otroče pralne obleke po	79c in naprej
Otroče nogavice	14c in več
Otroče Union Suits po	59c
Suknje za dečke po polovični ceni.	
Deške nogavice po	19c
Deški Union suits po	79c
Deške bluze, redna cena \$1.25, sedaj po	79c
Flanel, sedaj jard samo	16c

Imamo tudi veliko zalogo gingham, voile in enako dobro blago po 19c jard.

Robci po 2c, crochet cotton po 5c.

Razprodaja traja od 5. marca naprej.  
Zapomnite si prostor:

**ABRAM'S STORE,**

5823 ST. CLAIR AVE.

## 12. aprila je Velikanoč!

Spomnите se svojcev in sorodnikov v starem kraju in razveselite jih z ameriškimi piruhi-Dolarji.

Boljše je, da pošljete malo prej, da pride denar pravočasno tje.

Kako je najboljše, najcenejše in najzanesljivejše?

Vsek dan med uradnimi urami, vsak večer od 6. do 8. ure zvečer pri stranskih vratih, potom

Ameriški Dolarji  
za piruhe  
Ameriški Dolarji

Ameriški Dolarji  
za Velikonoč  
Ameriški Dolarji

The North American Bank  
vogal 62 ceste in St. Clair